

Αντωνία Μοροπούλου – ΕΜΠ

Στρογγυλή τράπεζα: Εκπαίδευση στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς για τους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Ο ρόλος των Πολυτεχνείων, των μηχανικών και της «βιομηχανίας».

Ασπασία Λούβη

Γενική Διευθύντρια ΠΙΟΠ

Θέμα: «Τα μουσεία ως ανοικτά εργαστήρια για την εκπαίδευση στην προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς»

Για την εκπαίδευση των μαθητών στο θέμα της προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς, το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς έχει ως εφιαλτήριο επτά θεματικά-τεχνολογικά μουσεία, που βρίσκονται όλα στην ελληνική περιφέρεια. Η θεματολογία τους είναι συνδεδεμένη με την παραγωγή που στήριξε και πολλές φορές ταυτίστηκε με την οικονομία του τόπου στον οποίο βρίσκονται. Γι' αυτό και έχει δημιουργήσει ένα μουσείο της ιστορίας της ελιάς και του ελληνικού λαδιού στη Σπάρτη, της βιομηχανικής ελαιουργίας στην Αγία Παρασκευή στη Μυτιλήνη, της υδροκίνησης (αλευρόμυλοι, μπαρουτόμυλοι, βυρσοδεψεία) στη Δημητσάνα, της μαρμαροτεχνίας στη Τήνο, της μεταξουργίας στο Σουφλί, της βιομηχανικής πλινθοκεραμοποιίας στο Βόλο, του περιβάλλοντος και των παραδοσιακών επαγγελμάτων γύρω από τη λίμνη της Στυμφαλίας.

Το Ίδρυμα έχει δημιουργήσει τις υποδομές ώστε οι επισκέψεις των μαθητών να είναι δυνατόν να οργανώνονται από τους ίδιους τους καθηγητές τους. Το Ίδρυμα αποστέλλει δωρεάν στα σχολεία τα έντυπα-οδηγούς για τη πληροφόρηση των καθηγητών και αντίστοιχα για την προετοιμασία των μαθητών, έτσι ώστε η επίσκεψη στο χώρο να καθίσταται εξαιρετικά καρποφόρα και από τις δύο πλευρές, (ξεναγού-δασκάλου και ξεναγούμενου).

Στους χώρους αυτούς οι μαθητές δεν καλούνται μόνο ως επισκέπτες αλλά και ως συμμετέχοντες σε εκπαιδευτικά προγράμματα. Μπορούν να κατασκευάζουν τούβλα και κεραμίδια στο Πλινθοκεραμοποιείο Τσαλαπάτα, να βγάζουν λάδι από ένα ελληνιστικό ελαιόμυλο και ελαιοπιεστήριο στη Σπάρτη, να μαθαίνουν να χειρίζονται τα εργαλεία του μαρμαροτεχνίτη στη Τήνο, κλπ.

Παλαιότερα για τη διατήρηση του συγκεκριμένου τμήματος της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, είχε επιχειρηθεί στο τόπο μας η διάσωση των παραδοσιακών τεχνικών και επαγγελμάτων μέσω της διδασκαλίας των παραδοσιακών τεχνικών, οι οποίες θα μπορούσαν να βρουν εφαρμογές στη σύγχρονη κοινωνία. Αυτό το εγχείρημα απεδείχθη άκρως ουτοπικό, γιατί η παραδοσιακή παραγωγή δεν μπορεί να ανταγωνιστεί σε επίπεδο παραγωγικότητας και ορισμένες φορές και ποιότητας, τη σύγχρονη. Νομοτελειακά πλέον η παραδοσιακή παραγωγή είναι καταδικασμένη να διασώζεται μόνο μέσα σε μουσειακούς χώρους. Πρόκειται για μια εξαιρετικά δαπανηρή και άκρως απαιτητική λειτουργία η οποία, όταν έχει εξασφαλίσει την βιωσιμότητά της, αποδίδει εξαιρετικά αποτελέσματα. Η σύγχρονη μουσειολογική και μουσειογραφική εκφορά συνδυασμένη με συνεχώς ανανεούμενα εκπαιδευτικά προγράμματα έχει το προνόμιο να δύναται όχι μόνο να διδάξει θεωρητικά αλλά και βιωματικά την πολιτιστική κληρονομιά στους μαθητές μας.

Όλα τα μουσεία του δικτύου διαθέτουν αίθουσες πολλαπλών χρήσεων, οι οποίες φιλοξενούν εκθέσεις, διαλέξεις, σεμινάρια σχετικά με την καλλιέργεια του πολιτιστικού επιπέδου των σχολείων, αλλά και των τοπικών κοινωνιών. Στόχος είναι τα μουσεία ως πόλοι πολιτισμού να προσελκύουν (και μετά από την πρώτη επίσκεψη ή και εκπαιδευτικό πρόγραμμα) και πάλι τους μαθητές στον ίδιο χώρο, ώστε ο χώρος του μουσείου να γίνει οικείος και εφελτήριο και για δικές τους πολιτιστικές δράσεις.

Αυτό το μοντέλο λειτουργίας του δικτύου των μουσείων του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς, που χρηματοδοτείται εξ ολοκλήρου από τη Τράπεζα Πειραιώς, τείνει να επεκταθεί και εκτός Ελλάδος βάσει πολιτιστικών ανταλλαγών με μουσεία της Τουρκίας, αλλά και της Δυτικής Ευρώπης. Συγκεκριμένα το Ίδρυμα έχει καταθέσει προτάσεις για τη δημιουργία δύο εκθέσεων στην Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης 2010 και σχεδιάζει πολιτιστικές προτάσεις με το Μουσείο Υγείας-Σουλτάν Βαγιαζήτ II στην Αδριανούπολη.